

Viltskadestatistik 2021

Skador av stora rovdjur och stora fåglar
på tamdjur, hundar och gröda

Viltskadestatistik 2021

Skador av stora rovdjur och stora fåglar på tamdjur, hundar och gröda

Författare: Jens Frank¹, Maria Levin¹, Johan Månsson¹, Linda Höglund¹, Henrike Hensel¹

Jens Frank ORCID Id: 0000-0002-4489-5171

Johan Månsson ORCID Id: 0000-0002-5189-2091

Rapport från SLU Viltskadecenter 2022–2

Utgivare: SLU Viltskadecenter

Utgivningsort: Viltskadecenter, Grimsö

Utgivningsdatum: 2022-05-20

Version: 1.0

ISBN: 978-91-987584-3-6

© SLU Viltskadecenter

Omslagsfoto: Bild från Viltskadecenters kurs "Besiktning av rovdjursangripna tamdjur och hundar". Fotograf: Jens Frank

Rapporten kan laddas ned som pdf-dokument från Viltskadecenters webbplats
www.slu.se/viltskadecenter.

¹ SLU Viltskadecenter, Institutionen för ekologi, Sveriges Lantbruksuniversitet, Grimsö 152, 739 93 Riddarhyttan

Innehåll

Inledning.....	3
<i>Delområden i statistiken</i>	3
1. Rovdjursskador på tamdjur 2021	4
<i>Bidrag och ersättningar</i>	5
<i>Skador på tamdjur</i>	7
Skador orsakade av björn	9
Skador orsakade av lodjur	11
Skador orsakade av varg.....	13
Skador orsakade av örn	15
2. Rovdjursskador på hundar 2021	17
<i>Bidrag och ersättningar</i>	17
<i>Skador på hundar</i>	18
3. Fågelskador på gröda 2021	21
<i>Bidrag och ersättningar</i>	21
<i>Skador på gröda</i>	22

Inledning

Staten får i mån av tillgång på medel lämna bidrag för att förebygga skador av vilt och ersätta inträffade skador. Detta regleras i *Viltskadeförordningen* (2001:724) och *Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om bidrag och ersättningar för viltskador* (NFS 2008:16/NFS 2018:05) samt i *Föreskrifter om bidrag och ersättning för rovdjursförekomst i samebyar* (STFS 2007:9).

För detta ändamål anslår regeringen årligen medel till Naturvårdsverket att fördela till länsstyrelserna ("Viltskadeförordningen"). I denna rapport redovisas bidrag, skador och ersättningar som länsstyrelserna har registrerat på annat än ren, fisk och fiskeredskap; de ersätts enligt annan ordning. Av olika skäl kan enskilda länsstyrelser i enstaka fall vara försenade med registreringen vilket leder till att redovisningen blir ofullständig.

Bidrag och ersättningar för viltskador utgår i regel endast för vilt som inte får jagas under allmän jakttid ("fredat vilt"; NFS 2018:05), men undantag görs för en del gåsarter i särskilt skadedrabbade områden i närhet till våtmarksreservat. Viltet ifråga utgörs huvudsakligen av stora rovdjur och stora betande fåglar.

Under åren 1997 – 2002 samlades uppgifter in från länsstyrelsernas beslut om bidrag och ersättningar samt från besiktningsprotokoll upprättade vid besiktningar av anmälda skador. Mellan 2003 – 2015 hämtades uppgifter inom samtliga delområden ur databasen *Rovdjursforum*. Från 2016 och framåt hämtas uppgifter både ur databasen *Rovbase* och genom särskild rapportering från länsstyrelserna och Jordbruksverket.

Delområden i statistiken

Redovisningen av viltskadestatistiken är indelad i tre delområden:

1. Rovdjursskador på tamdjur
2. Rovdjursskador på hundar
3. Fågelskador på gröda

Rovdjursskador på tamdjur

Här redovisar vi bidrag till förebyggande åtgärder samt antal rovdjursangripna tamdjur och beviljade ersättningar för dessa. Statistiken omfattar alla tamdjur utom ren. För att ersättning för rovdjursangripna tamdjur ska utgå måste skadorna ha besiktigats av en besiktningsperson som är förordnad av länsstyrelsen. Besiktningspersonerna är utbildade av Viltskadecenter.

Rovdjursskador på hundar

Här redovisar vi bidrag till förebyggande åtgärder samt antal rovdjursangripna hundar och beviljade ersättningar för dessa. För att ersättning för hundar som angripits av rovdjur ska beviljas gäller samma principer som för tamdjur (se ovan).

Fågelskador på gröda

Här redovisar vi bidrag till förebyggande åtgärder samt beviljade ersättningar för skador på gröda och vilka fågelarter som observerats i samband med dessa. Även skador på gröda måste besiktigas av en av länsstyrelsen förordnad besiktningsperson för att ersättning ska kunna lämnas.

1. Rovdjursskador på tamdjur 2021

Redovisningen omfattar angrepp som inträffat under perioden 1 januari – 31 december 2021. Samtliga skador är besiktigade av länsstyrelsens besiktningspersoner. Vid besiktning av tamdjur gör besiktningspersonen en bedömning av om döds- eller skadeorsaken är orsakad av ett stort rovdjur. Endast fall där besiktningspersonen angivit att bedömningen är *dokumenterad* eller *bedömd som säker* redovisas. *Angripande rovdjursart* är det rovdjur som besiktningspersonen bedömer har orsakat angreppet. Även tamdjur som saknas i samband med konstaterade rovdjursangrepp redovisas.

Bidrag till åtgärder som syftar till att förebygga skador av rovdjur på tamdjur går oftast till uppsättning av rovdjursavvisande stängsel (förkortas ”RAS”) kring beteshagar. De vanligaste stängseltyperna är femtrådiga elstängsel eller fårnät kompletterade med eltrådar. Bidrag kan även lämnas till andra former av såväl permanenta som akuta åtgärder. Sedan 1 januari 2009 har länsstyrelserna även möjlighet att själva använda viltskademedel för inköp av akuta förebyggande åtgärder som kan lånas ut till behövande djurägare under begränsade tidsperioder.

Sedan våren 2010 lämnar länsstyrelserna bidrag till förebyggande åtgärder från Viltskadeanslaget till betesmarker på icke blocklagd mark. Bidrag till beteshagar på blocklagd mark ska istället sökas som *miljöinvestering* och finansieras med särskilda medel som anslagits av Jordbruksverkets Landsbygdsprogram. Medel från Landsbygdsprogrammet får endast användas till rovdjursavvisande stängsel. Medlen används i första hand i län med fast förekomst av varg, där angreppen förväntas bli flest.

För att få en kontinuerlig bild av vilka belopp som lagts på att förebygga rovdjursangrepp på tamdjur har vi sedan 1997 redovisat vilka medel som beviljats ur Viltskadeanslaget (Naturvårdsverket) och Landsbygdsprogrammet (Jordbruksverket) i samma tabeller och grafer i denna rapport. Från och med 2014 redovisas utbetalda bidrag istället för beviljade bidrag, eftersom alla beviljade bidrag inte utnyttjas.

Summorna för förebyggande åtgärder och ersättningar är avrundade till närmaste tusental, vilket ibland medför att en del totalsummor inte alltid går jämt ut i tabellernas rader och kolumner.

Bidrag och ersättningar

2021 lämnade länsstyrelserna bidrag med totalt 12,2 miljoner kronor för åtgärder som syftar till att förebygga skador av stora rovdjur på tamdjur (tabell 1 och figur 1). Av dessa har 1,8 miljoner beviljats för att röja under befintliga stängsel.

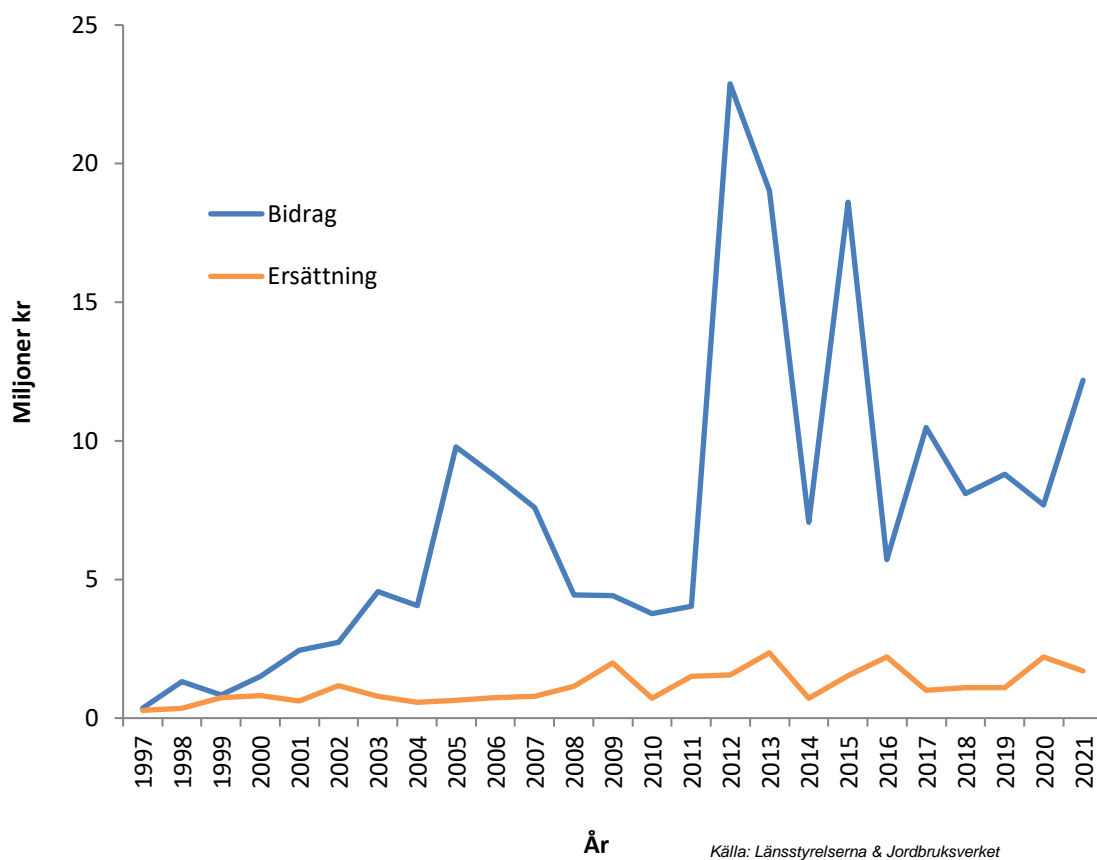
Den sammanlagda beviljade ersättningen 2021 uppgick till 1,7 miljoner kronor (tabell 1 och figur 1).

Tabell 1. Av länsstyrelserna under 2021 utbetalda bidrag till skadeförebyggande åtgärder och ersättning för uppkomna skador på tamdjur (tusen kronor).

Länsstyrelse	Bidrag		Ersättning	Summa
	RAS	Röjning		
Blekinge	189	12	0	201
Dalarna	572	52	60	684
Gävleborg	389	135	27	551
Gotland	0	0	6	6
Halland	0	0	0	0
Jämtland	20	0	70	90
Jönköping	401	10	119	530
Kalmar	1 690	98	22	1 810
Kronoberg	0	0	0	0
Norrbottn	7	11	0	18
Örebro	1 900	1 087	80	3 067
Östergötland	661	232	64	957
Skåne	283	0	41	324
Södermanland	789	30	358	1 177
Stockholm	293	0	83	376
Uppsala	382	292	380	1 054
Värmland	747	356	100	1 203
Västerbotten	0	0	34	34
Västernorrland	213	21	33	267
Västmanland	621	367	92	1 080
Västra Götaland	1 227	160	193	1 580
Hela landet	10 384	1 776	1 762	15 009

Källa: Länsstyrelserna och Jordbruksverket

I figur 1 redovisas bidrag som finansierats med både Viltskadeanslaget och Landsbygdsprogrammet (från 2010). Att bidraget vissa år ser ut att minska drastiskt hänger samman med landsbygdsprogrammets stödcykel, där Jordbruksverket får medel från EU att fördela med fyra års mellanrum.

Figur 1. Utbetalda bidrag till förebyggande åtgärder och ersättningar för uppkomna skador inom delområde tamdjur 1997–2021.

Skador på tamdjur

Skador på tamdjur redovisas dels som antal *djur* som angripits av björn, järv, lodjur, varg, och örn under året, dels som antal *angrepp* orsakade av varje rovdjursart (tabell 2 och figur 2). Under perioden 2000 – 2021 har såväl antalet angripna tamdjur som antalet angrepp varierat ganska mycket mellan åren för samtliga rovdjursarter.

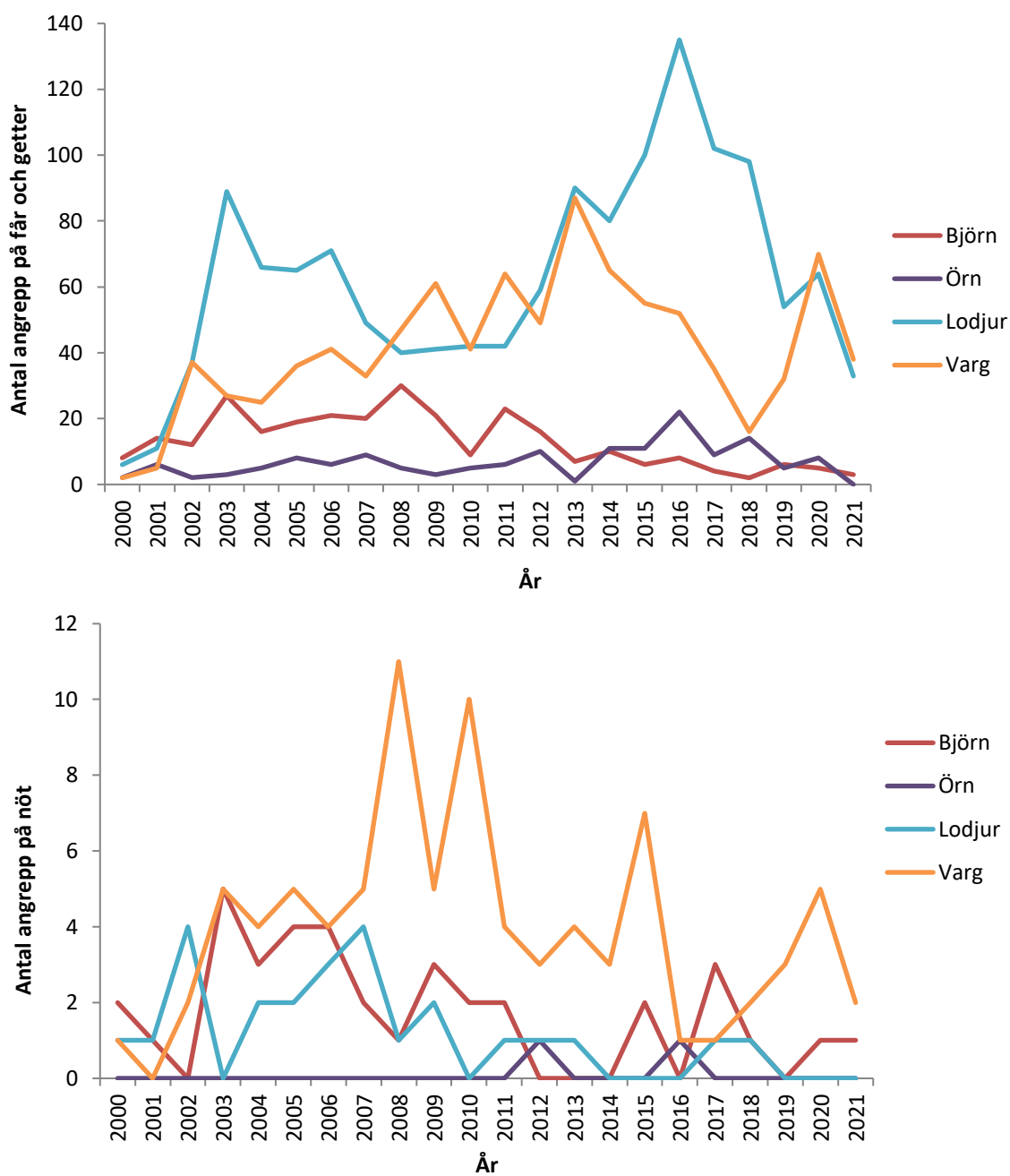
Under 2021 angreps 419 får, 19 nötdjur och 11 getter. Utöver detta skadades eller förstördes 24 bikupor och 33 ensilagebalar (tabell 2 och 3). Vissa år inträffar även angrepp på andra tamdjur. När dessa förekommer redovisas större djur som häst och alpacka i egna kolumner, medan djur som fjäderfä, kanin, och andra mindre djur redovisas under rubriken ”Annat”.

Tabell 2. Antal dödade, skadade eller saknade av olika tamdjur till följd av angrepp av stora rovdjur i Sverige 2021.

	Får			Nöt			Get			Totalt	
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Antal angripna	Antal angrepp
Varg	286	39	22	-	-	17	-	-	-	364	38
Lodjur	46	1	3	-	-	-	11	-	-	61	33
Björn	12	2	1	1	-	1	-	-	-	17	4
Örn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Järv	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Okänt rovdjur	7	-	-	-	-	-	-	-	-	7	1
Hela landet	351	42	26	1	-	18	11	-	-	449	76

Källa: Rovbase

Vid förvaltning av stora rovdjur är det mer ändamålsenligt att förhålla sig till antal *angrepp* från olika rovdjur än summan av antalet djur som angripits, eftersom den senare kan variera väldigt mycket till följd av rent slumpmässiga orsaker. Figur 2 visar antalet angrepp orsakade av varje rovdjursart.

Figur 2. Antal rovdjursangrepp 2000 – 2021 på får och getter (övre diagram) samt nöt (nedre diagram).

Skador orsakade av björn

Tabell 3. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur, bikupor, ensilagebalar till följd av angrepp av björn 2021.

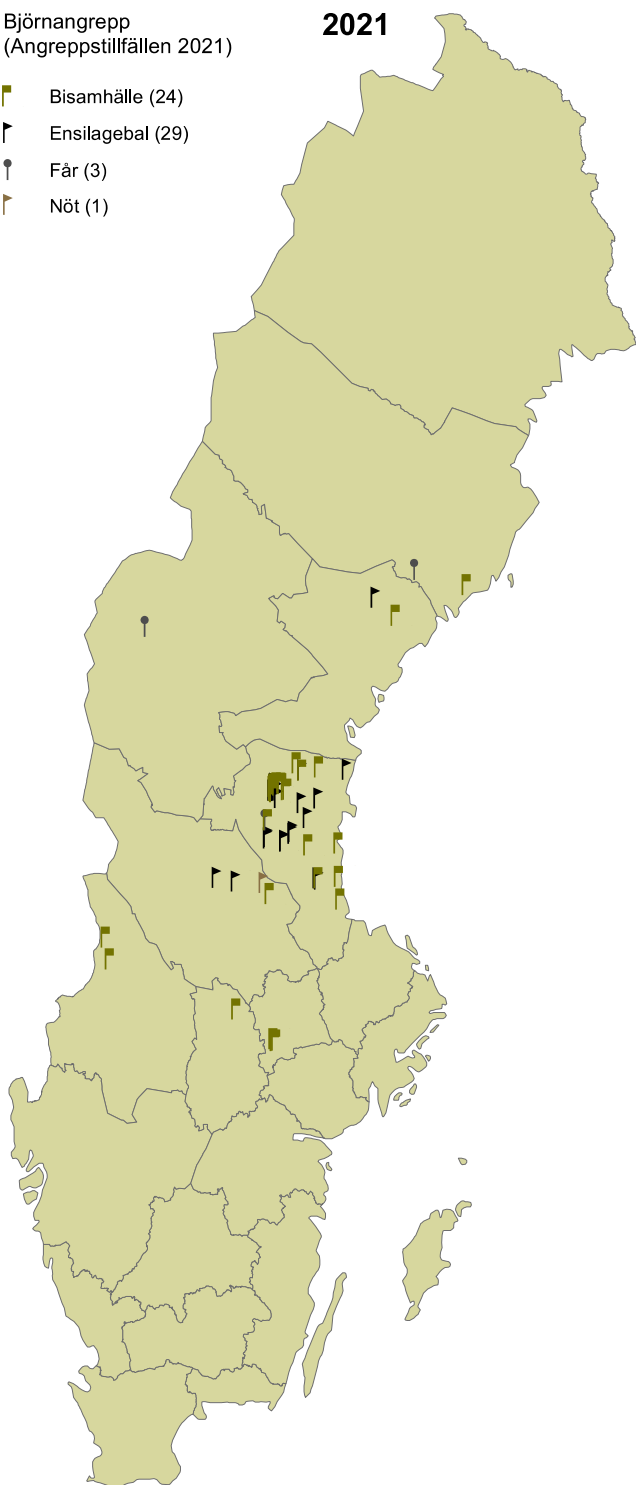
Länsstyrelse	Får			Nöt			Get			Bikupa	Ensilage	Totalt angripna av björn					
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Förstörda	Förstörda	Får	Nöt	Get	Bikupa	Ensilage	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	2	-	2	-	1	2	5
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	2	-	-	-	-	-	-	-	-	14	26	2	-	-	14	26	42
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	10	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-	-	-	-	12
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Värmland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2	-	2
Västerbotten	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	2
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5	-	-	-	1	5	6
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	4	-	4
V:a Götaland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Örebro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	1
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela Landet	12	2	1	1	-	1	-	-	-	24	33	15	2	-	24	33	74

Källa: Rovbase

Björnangrepp
(Angreppstillfällen 2021)

2021

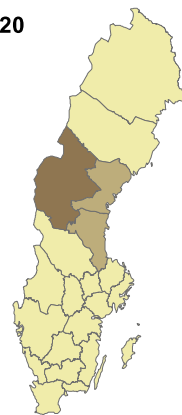
- Bisamhälle (24)
- ▲ Ensilagebal (29)
- Får (3)
- ▴ Nöt (1)

2021

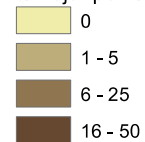
2020

2019

Antal björnangripna
tamdjur per län

Figur 3. Skador orsakade av björn 2021.

Skador orsakade av lodjur

Tabell 4. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av lodjur 2021.

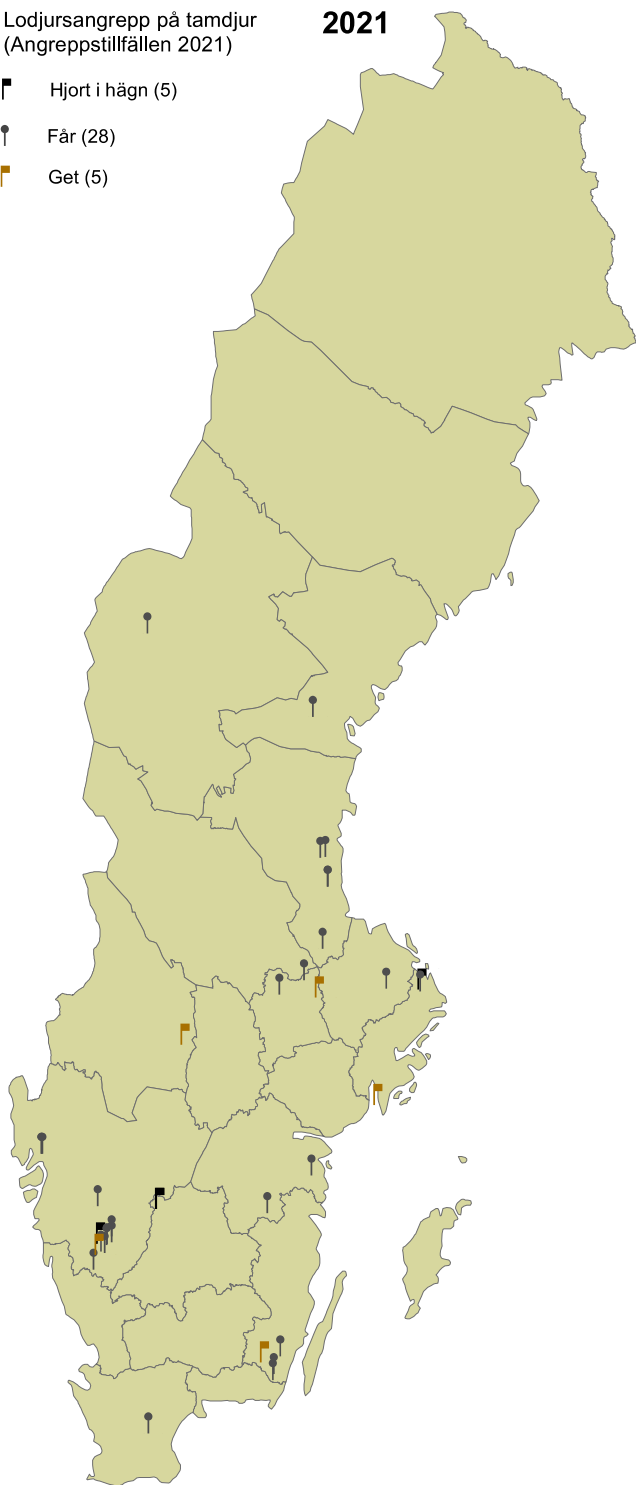
Länsstyrelse	Får			Nöt			Get			Hjort			Totalt angripna av lodjur					
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	Get	Hjort	Annat	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	6
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-	2
Kalmar	5	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	5	-	2	-	-	7
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Stockholm	1	-	-	-	-	-	2	-	-	2	-	-	1	-	2	2	-	5
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Värmland	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västernorrland	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	3
Västmanland	7	-	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	10	-	1	-	-	11
V:a Götaland	17	-	-	-	-	-	4	-	-	4	-	-	17	-	4	4	-	25
Örebro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Östergötland	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	5
Hela Landet	46	1	3	-	-	-	11	-	-	8	-	-	50	-	11	8	-	69

Källa: Rovbase

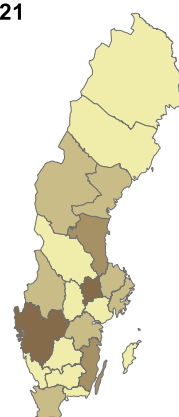
Lodjursangrepp på tamdjur
(Angreppstillfällen 2021)

2021

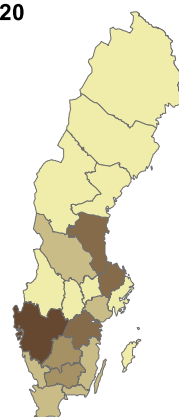
- ▬ Hjort i hägn (5)
- ⬮ Får (28)
- ▮ Get (5)

2021

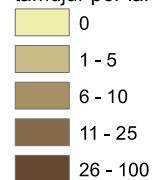
2020

2019

Antal lodjursangripna
tamdjur per län

Figur 4. Skador orsakade av lodjur 2021.

Skador orsakade av varg

Tabell 5. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av varg 2021.

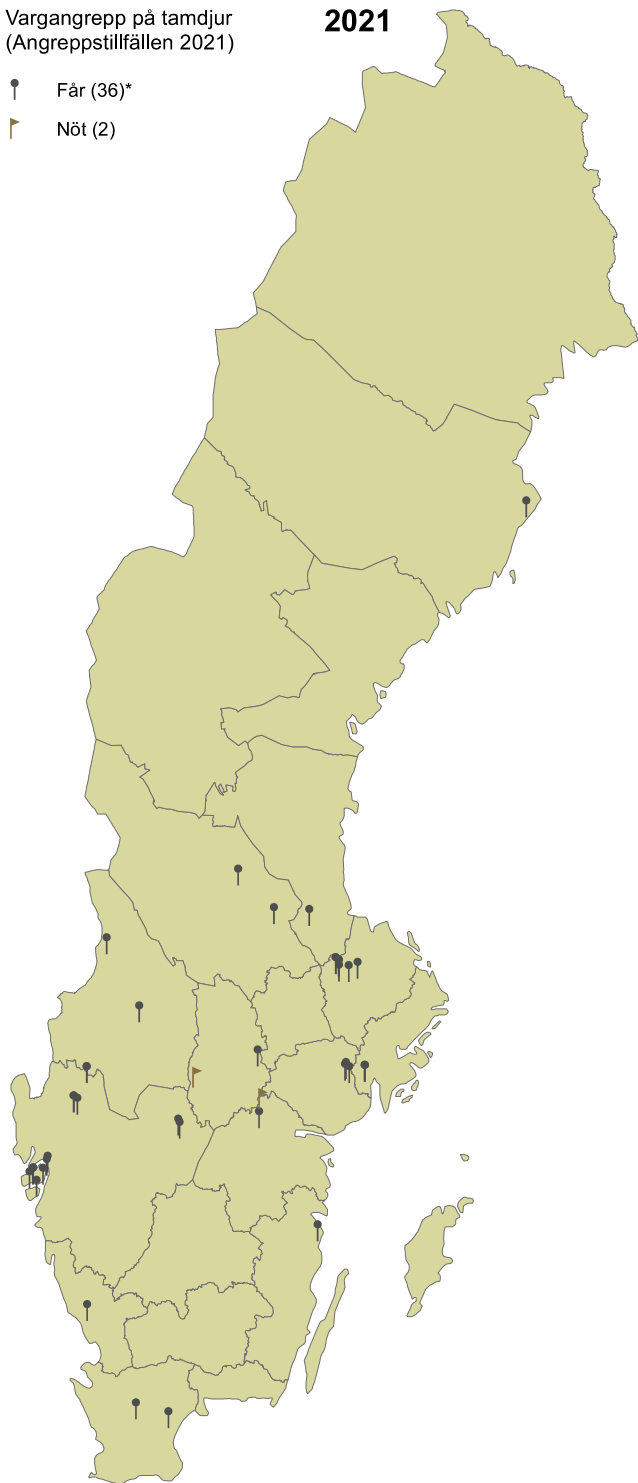
Länsstyrelse	Får			Nöt			Get			Annat			Totalt angripna av varg				
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	Get	Annat	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	5
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2
Halland	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2
Jämtland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalmar	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	3
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Stockholm	26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26	-	-	-	26
Södermanland	68	25	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	106	-	-	-	106
Uppsala	76	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	82	-	-	-	82
Värmland	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	-	-	-	16
Västerbotten	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	7
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V:a Götaland	61	10	2	-	-	-	-	-	-	3	1	-	73	-	-	4	77
Örebro	17	2	3	-	-	11	-	-	-	-	-	-	22	11	-	-	33
Östergötland	2	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	2	6	-	-	8
Hela Landet	286	39	22	-	-	17	-	-	-	3	1	-	347	17	-	4	368

Källa: Rovbase

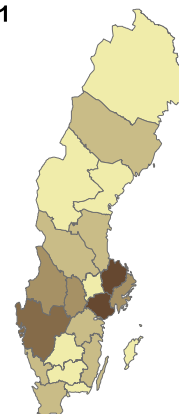
Vargangrepp på tamdjur
(Angreppstillfällen 2021)

2021

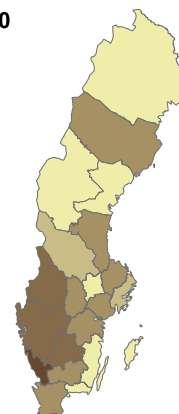
- 📍 Får (36)*
- 🚩 Nöt (2)

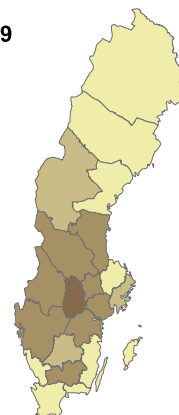
2021

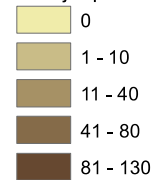
2020

2019

Antal vargangripna
tamdjur per län

Figur 5. Skador orsakade av varg 2021.

*Vid ett angrepp på får dödades/skadades även 4 alpackor som gick i samma fålla.

Skador orsakade av örn

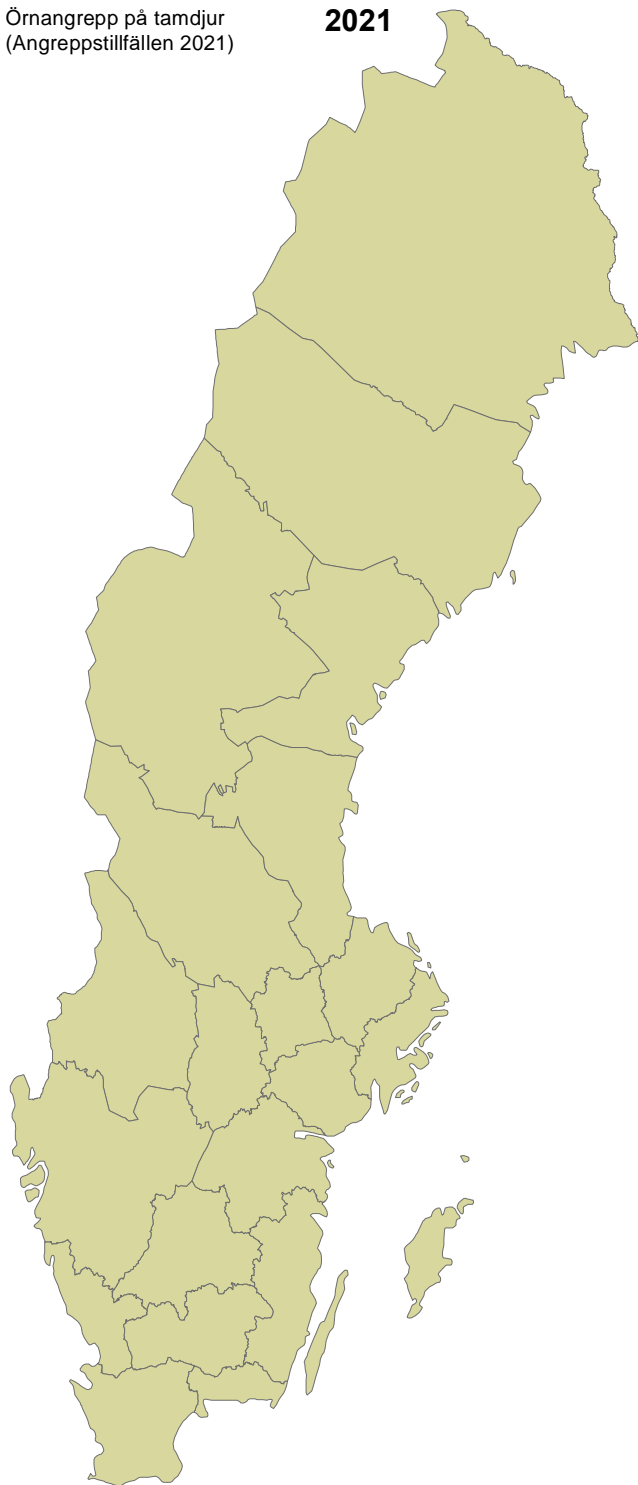
Tabell 6. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av örn 2021.

Länsstyrelse	Får			Nöt			Get			Totalt angripna av örn			
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	Get	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Värmland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västra	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Götaland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Örebro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela Landet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0

Källa: Rovbase

Örnangrepp på tamdjur
(Angreppstillfällen 2021)

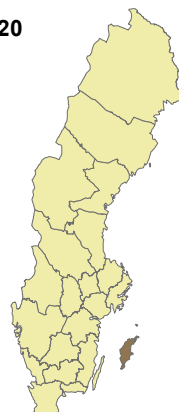
2021

2021

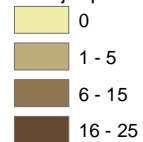
2020

2019

Antal örnangripna
tamdjur per län

Figur 6. Skador orsakade av örn 2021.

2. Rovdjursskador på hundar 2021

Redovisningen omfattar angrepp som inträffat under perioden 1 januari – 31 december 2021. Samtliga skador är besiktigade av länsstyrelsens besiktningspersoner. Vid besiktning av tamdjur gör besiktningspersonen en bedömning av om döds- eller skadeorsaken är orsakad av ett stort rovdjur. Endast fall där besiktningspersonen angivit att bedömningen är *dokumenterad* eller *bedömd som säker* redovisas. *Angripande rovdjursart* är det rovdjur som besiktningspersonen bedömer har orsakat angreppet.

Bidrag går oftast till skyddsvästar, som genom sin konstruktion bedöms häva ett rovdjursangrepp alternativt skydda hunden från allvarliga skador.

Summorna för förebyggande åtgärder och ersättningar är avrundade till närmaste tusental, vilket ibland medför att en del totalsummor inte alltid går jämt ut i tabellernas rader och kolumner.

Bidrag och ersättningar

Under 2021 lämnades ersättning för hundar angripna av stora rovdjur med 561 000 kr. Bidrag till förebyggande åtgärder för hundar lämnades med sammanlagt 626 000 kr (tabell 7).

Tabell 7. Antal bidrag till förebyggande åtgärder för hundar och utbetald summa per län och i hela landet 2021 (tusen kronor).

Länsstyrelse	Antal bidrag	Summa
Skåne	17	42
Gävleborg	36	66
Jönköping	1	2
Stockholm	14	25
Uppsala	11	17
Värmland	52	80
Västmanland	19	36
V:a Götaland	42	92
Västernorrland	1	2
Örebro	72	146
Östergötland	43	73
Södermanland	19	43
Jämtland	1	2
Hela landet	328	626

Källa: Länsstyrelserna

Skador på hundar

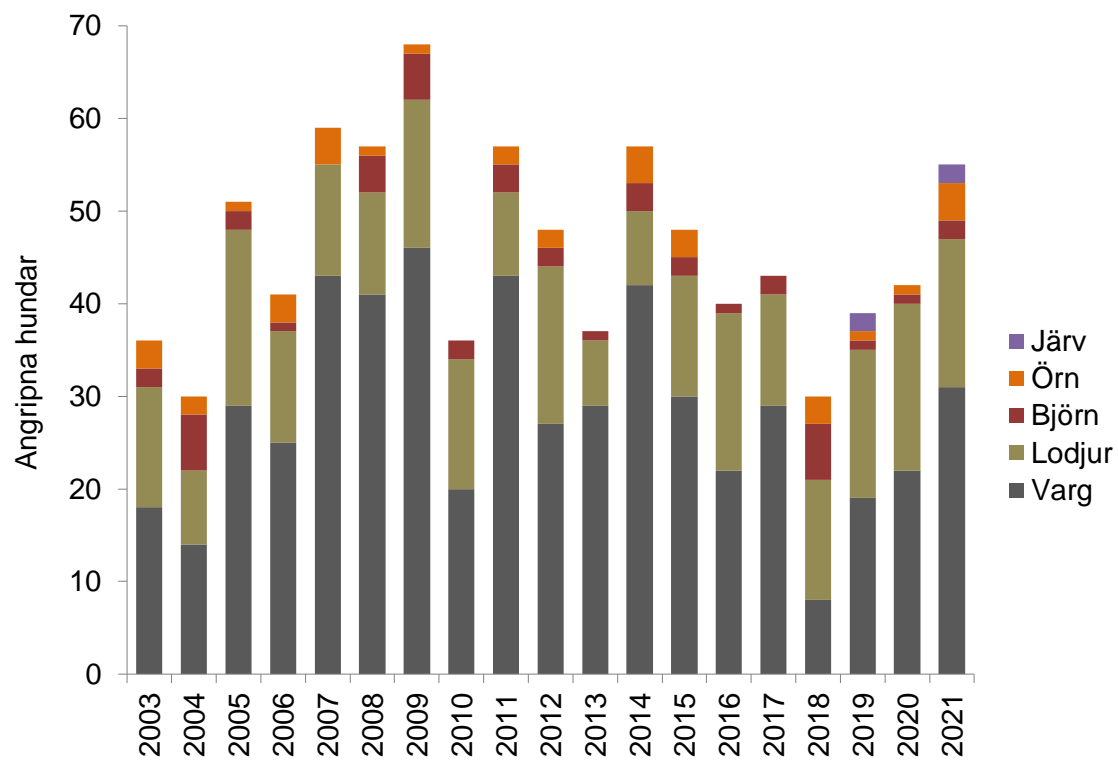
Totalt angreps 56 hundar av stora rovdjur 2021 (tabell 8 och figur 8) i situationer som inte handlade om jakt på rovdjuret ifråga. I ett fall gick det inte att bedöma vilken av rovdjursarterna som hade angripit hunden. Under perioden 1997 – 2021 har det totala antalet rovdjursangripna hundar varierat mellan 0 (1997) och 70 (2009) stycken.

Mellanårsvariationerna kan bero på flera faktorer som påverkar antalet jaktdagar med hund, bland annat väder och snödjup under jaktsäsongen.

Tabell 8. Antal dödade, skadade eller saknade hundar till följd av angrepp av stora rovdjur, per län och i hela landet 2021.

Länsstyrelse	Varg			Lodjur			Björn			Örn			Järv			Totalt angripna hundar						
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Varg	Lodjur	Björn	Örn	Järv	Okänt rovdjur	Totalt
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	1	6	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	7	1	-	1	-	-	9
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2
Gävleborg	5	4	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	2	-	-	-	-	11
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	-	1	-	-	6	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-	1	6	2	-	2	1	12
Jönköping	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	3
Norrbottn	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Värmland	3	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	7
Västerbotten	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Västmanland	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2
Västra Götaland	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Örebro	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2
Östergötland	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	3
Hela landet	11	19	-	1	16	-	-	2	-	2	2	-	-	2	-	30	17	2	4	2	1	56

Källa: Rovbase

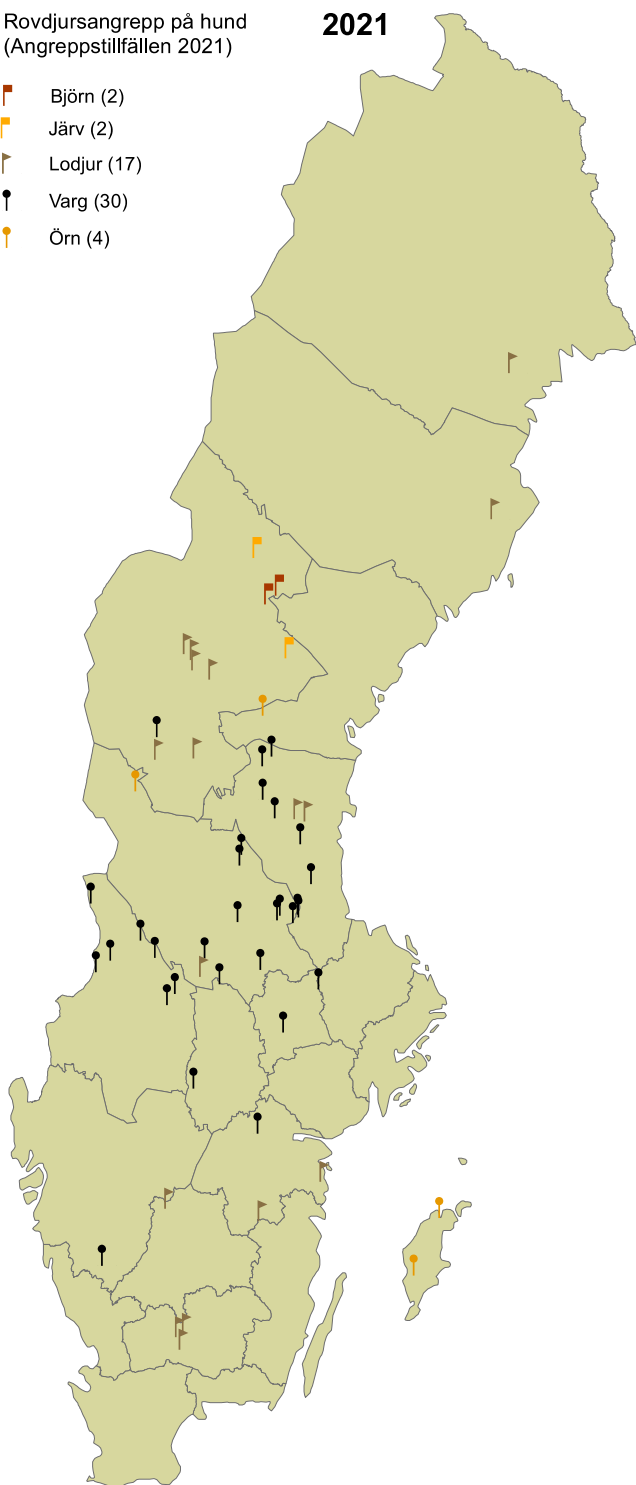

Figur 7. Antal hundar angripna av rovdjur 2003–2021.

Rovdjursangrepp på hund
(Angreppstillfällen 2021)

2021

- Björn (2)
- Järv (2)
- Lodjur (17)
- Varg (30)
- Örn (4)

2021

2020

2019

Antal rovdjursangripna hundar per län

- 0
- 1 - 5
- 6 - 15
- 16 - 25

Figur 8. Rovdjursangrepp på hundar 2021.

3. Fågelskador på gröda 2021

Redovisningen omfattar skador som inträffat under perioden 1 januari – 31 december 2021. Samtliga skador är besiktigade av länsstyrelsens besiktningspersoner. Vid en rapporterad skada, uppskattar en av länsstyrelsen förordnad besiktningsperson hur stor skada fåglarna orsakat, genom en väl beskriven metodik. Vid besiktningen bedöms även hur stor andel av skördebortfallet som orsakats av fredade fåglar och vilka arter det rör sig om. Denna skattning utgör grund för ersättningens storlek.

De vanligaste typerna av förebyggande åtgärder är:

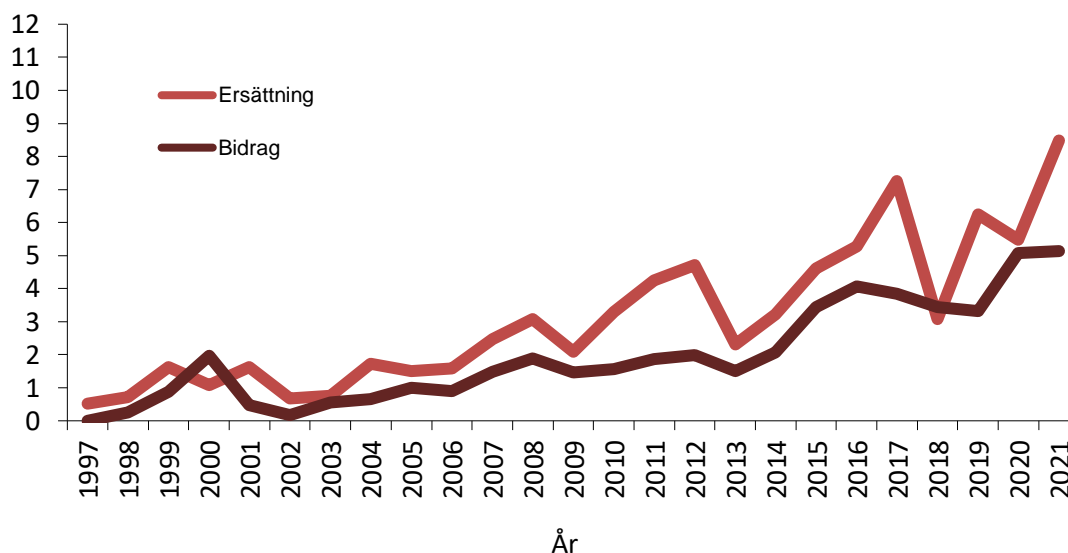
- Olika skrämselfåtgärder (t ex gasolkanoner, flaggor och spegelskrämmor).
- Avledningsåkrar där fåglarna får beta ostört.
- Avledande utfodring på särskilda platser för att avleda fåglarna från värdefulla odlingar (genom spridning av korn under en viss tidsperiod).

Några län finansierar även skrämselfrånsulenter under särskilt utsatta skadeperioder.

Bidrag och ersättningar

Under 2021 beviljade länsstyrelserna bidrag till förebyggande åtgärder med 5,2 miljoner kr medan den sammanlagda ersättningen för skador på gröda uppgick till 8,5 miljoner kr (figur 9 och tabeller 9 och 10).

Miljoner kr

Källa: Länsstyrelserna

Figur 9. Beviljade bidrag och ersättningar för skador på gröda 1997–2021. 2021 betalades även 40 100 kr ut för skador av ringduva, men de redovisas inte i grafen.

Skador på gröda

I många fall har flera olika fågelarter orsakat skada på samma plats under en viss tidsperiod (blandflockar). Därför redovisas ersättningsnivåerna både artvis (i de fall det varit artrena flockar) och för olika typer av blandflockar (tabell 9).

Grågäss och kanadagäss ersätts av de flesta län bara under särskilda omständigheter, till exempel vid reservat där stora mängder fåglar samlas. Länen har därför i flera fall bedömt hur stor andel skada som orsakats av varje art genom att utgå från antalet av respektive art som ingått flockarna. Vi redovisar även den ersättning som utgått enligt länens bedömning av skadegörare i dessa blandflockar (tabell 10).

Tabell 9. Av länsstyrelserna beviljade bidrag (exkl moms) till skadeförebyggande åtgärder och ersättningar för uppkomna skador av fåglar på jordbruksgrödor under 2021 (tusen kronor). Siffrorna redovisas artvis när skadorna orsakats av artrena flockar.

Län	Bidrag	Trana	Vitkindad gås	Grågås	Sångsvan	Flera gåsararter	Sångsvan + gås	Sångsvan + knölsvan	Trana + sångsvan	Trana + gås	Trana + sångsvan + gås	Bläsand	Summa ersättning	Summa bidrag och ersättning
Blekinge	0	0	0	0	21	0	0	0	0	0	0	0	21	21
Dalarna	112	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	122
Gotland	326	21	430	0	70	430	0	0	0	209	0	0	1161	1487
Gävleborg	0	6	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	8	8
Halland	0	0	0	0	140	0	0	0	0	0	0	0	140	140
Jämtland	38	58	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	60	98
Jönköping	162	16	0	3	0	0	66	0	0	0	0	0	85	247
Kalmar	24	8	26	0	0	0	0	10	25	0	0	0	70	94
Kronoberg	85	110	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	110	195
Norrbottnen	396	271	0	0	0	0	0	0	0	103	0	0	374	770
Skåne	180	6	2073	197	17	811	139	0	0	0	0	180	3423	3603
Stockholm	24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	24
Södermanland	180	332	0	0	34	0	0	0	0	0	0	0	366	546
Uppsala	193	178	0	0	317	0	0	0	0	0	0	0	495	688
Värmland	176	264	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	264	440
Västerbotten	920	38	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0	44	964
Västernorrland	0	9	0	0	0	0	0	0	0	0	27	0	37	37
Västmanland	113	141	0	0	9	8	3	0	104	0	21	0	285	398
V:a Götaland	764	588	6	56	67	24	0	0	0	42	0	0	784	1548
Örebro	1039	53	0	150	0	137	0	0	0	0	0	0	340	1379
Östergötland	517	268	0	43	96	0	0	0	0	0	0	0	406	923
Hela landet	5248	2377	2537	449	771	1410	207	10	135	357	48	180	8482	13730

Källa: Länsstyrelserna

40 100 kr har även betalats ut för skador av ringduva. De finns inte med i tabellen.

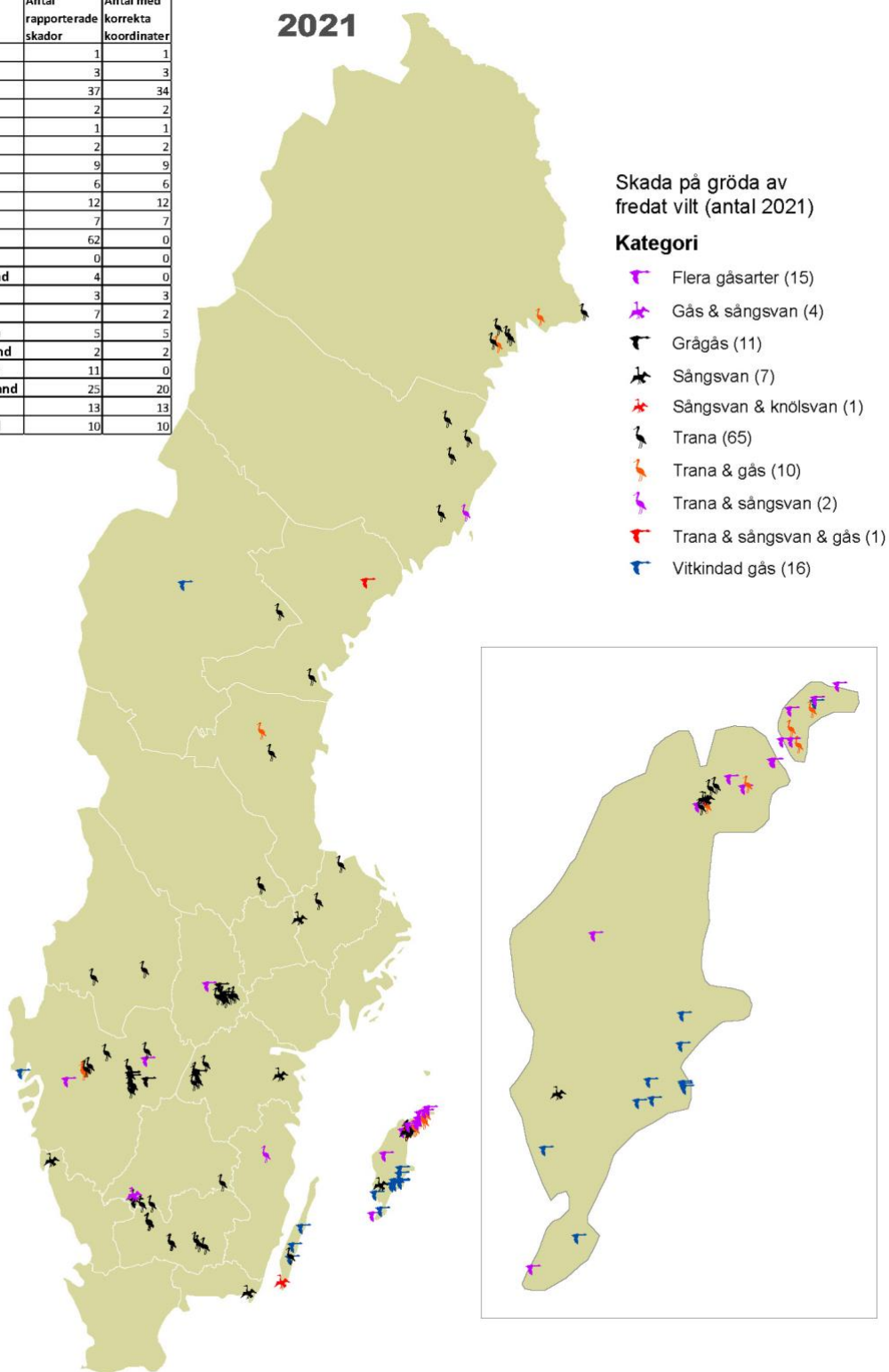
Tabell 10. Av länsstyrelserna beviljade ersättningar (exkl moms) för skador av fåglar på jordbruksgrödor 2021 (tusen kronor). Redovisade siffror utgår från den bedömning länsstyrelserna gör av vilken art som orsakat skadorna även när dessa orsakats av blandflockar. Antalet fåglar av respektive art i blandflockarna ligger då till grund för bedömningen av hur stor andel av den totala skadan som varje art har orsakat.

Län	Trana	Vitkindad gås	Grågås	Sångsvan	Sädgås	Bläsand
Blekinge	0	0	0	21	0	0
Dalarna	10	0	0	0	0	0
Gotland	58	994	39	70	0	0
Gävleborg	7	0	1	0	0	0
Halland	0	0	0	140	0	0
Jämtland	58	2	0	0	0	0
Jönköping	16	0	62	7	0	0
Kalmar	14	26	0	28	0	0
Kronoberg	110	0	0	0	0	0
Norrbottn	337	0	32	0	0	0
Skåne	6	2570	583	84	0	180
Stockholm	0	0	0	0	0	0
Södermanland	332	0	0	34	0	0
Uppsala	178	0	0	317	0	0
Värmland	264	0	0	0	0	0
Västerbotten	26	0	0	0	0	0
Västernorrland	31	0	0	0	1	0
Västmanland	197	0	1	70	8	0
Västra Götaland	600	6	99	67	0	0
Örebro	53	123	164	0	0	0
Östergötland	268	0	43	96	0	0
Hela landet	2565	3721	1024	934	9	180

Källa: Länsstyrelserna

Län	Antal rapporterade skador	Antal med korrekta koordinater
Blekinge	1	1
Dalarna	3	3
Gotland	37	34
Gävleborg	2	2
Halland	1	1
Jämtland	2	2
Jönköping	9	9
Kalmar	6	6
Kronoberg	12	12
Norrbottn	7	7
Skåne	62	0
Stockholm	0	0
Södermanland	4	0
Uppsala	3	3
Värmland	7	2
Västerbotten	5	5
Västernorrland	2	2
Västmanland	11	0
Västra Götaland	25	20
Örebro	13	13
Östergötland	10	10

2021

Källa: Länsstyrelserna

Figur 10. Fördelning av skador på gröda i Sverige 2021. Vissa län har inte rapporterat koordinater för uppkomna skador och de finns därför inte med i kartan.

SLU Viltskadecenter (VSC) är ett nationellt centrum för kunskap om vilt, viltskador och samhälle. Vi tar fram kunskapsunderlag i syfte att begränsa viltskador och viltrelaterade konflikter för att främja samexistens mellan vilt och människor. Vi samverkar med flera myndigheter och organisationer.

Vi arbetar på uppdrag av Naturvårdsverket sedan 1996 och tillhör institutionen för ekologi vid SLU, Sveriges Lantbruksuniversitet.

www.slu.se/viltskadecenter

VILTSKADECENTER